

Michał Kokowski (Kraków-Warszawa)

Wawrzyn Akademicki ks. dra Bolesława Domańskiego

Latem 2011 roku, w mojej pielgrzymce po Krajnie śladami mojej rodziny, odwiedziłem m.in. nietypowe Muzeum Ziemi Złotowskiej w Złotowie. Słynie ono bowiem zarówno ze swej działalności czysto muzealniczej (niestety ograniczonej przez zdumiewająco małą powierzchnię przepięknej skądinąd siedziby), jak i bardzo oryginalnej i prężnej działalności naukowo-wydawniczej: To właśnie tu zorganizowano „Złotowski Salon Historyczny” i „Bibliotekę Muzeum Ziemi Złotowskiej”, poświęcone tematyce regionalnej: historii, kulturze oraz przyrodzie tego regionu.

Przy okazji tej wizyty, dowiedziałem się od Pani mgr Zofii Korpusik-Jelonkowej, dyrektor tego muzeum, że ks. dr Bolesław Domański otrzymał pośmiertnie odznaczenie „Wawrzyn Polskiej Akademii Literatury”, które wręczył rodzinie zmarłego dyrektor Światowego Związku Polaków z Zagranicy Stefan Lenartowicz (1894-1961) w dniu pogrzebu; fakt ten odnotowała Kronika „Lud polski w żałobie” zamieszczona w miesięczniku „Polak w Niemczech” (czerwiec 1939) i w ślad za tym zrelacjonował dr Edmund Osmańczyk w monografii pt. *Niezłomny proboszcz z Zakrzewa, rzecz o Księdzu Patronie Bolesławie Domańskim* (Warszawa: Czytelnik, 1989) s. 345-346. Niejasnym było jaki to był medal: złoty czy srebrny i za co został przyznany.

Problematyka ta zaintrygowała mnie z dwóch powodów. Po pierwsze, osoba ks. Domańskiego jest mi bliska ze względów rodzinnych, gdyż moi przodkowie pochodzący z Kleszczyny, tzn. mój dziadek Franciszek Kokowski (1875–1944) i jego dzieci, aktywnie działający w m.in. Związku Polaków w Niemczech, Związku Polskich Towarzystw Szkolnych w Niemczech, Związku Polsko-Katolickim Towarzystwie Młodzieży oraz Towarzystwie Czytelni Ludowych, znali go osobiście. Po drugie, już wcześniej badałem dorobek naukowy i literacki innego laureata Wawrzynu Akademickiego: fizyka Władysława Natansona (1864–1937), prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego, który otrzymał złoty medal w 1936 roku.

Po przeprowadzeniu stosownych poszukiwań, odnalazłem: (a) dokumenty określające zadania, cele oraz organizację działalności Polskiej Akademii Literatury (istniejącej w latach 1933–1939), (b) dokumenty opisujące formę medalu Wawrzynu Akademickiego Polskiej Akademii Literatury i zasady nadawania tego medalu, oraz (c) kompletne listy osób odznaczonych tym medalem.

Okazało się, że Wawrzyn Akademicki Polskiej Akademii Literatury przyznawano za szeroko pojęte zasługi w krzewieniu literatury i mowy polskiej w kraju i zagranicą (wyróżniano od siedmiu do dziesięciu różnych kategorii) i nadawano go w latach 1935–1939. Ogółem przyznano 205 złotych medali i 613 srebrnych medali i zwyczajowo działo się to między 4 a 7 listopada. W 1936 roku wspomniany profesor Władysław Natanson otrzymał złoty medal „za wybitną twórczość naukową, związaną z literaturą piękną”. Natomiast w 1939 roku nadano tylko jeden jedyny złoty medal, przyznając go pośmiertnie 25 kwietnia ks. dr. Bolesławowi Domańskiemu „za szerzenie zamiłowania do literatury polskiej i krzewienie czytelnictwa wśród Polactwa w Niemczech”.

Do rangi symbolu urasta fakt, że ostatnim laureatem Wawrzynu Akademickiego Polskiej Akademii Literatury był nie kto inny, lecz bohater tego artykułu, ks. dr Bolesław Domański, proboszcz parafii Zakrzewo (Ziemia Złotowska) i Patron Związku Polaków w Niemczech.